

Mgr Rajmund Stapiński

Zakład Prawa Handlowego i Gospodarczego

Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego

Sprawozdanie z V Euroregionalnej Konferencji Naukowej nt. „Rynek usług finansowych: inwestycyjnych, bankowych i ubezpieczeń” - Część I

W dniu 17 stycznia 2018 r. w Auli Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się V Euroregionalna Konferencja Naukowa pt. „Rynek usług finansowych: inwestycyjnych, bankowych i ubezpieczeń między teorią a praktyką”. Konferencja została zorganizowana przez Zakład Prawa Handlowego i Gospodarczego, Zakład Prawa Cywilnego oraz Zakład Prawa Finansowego funkcjonujące w ramach Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego a także Stowarzyszenie Euroregion Karpacki. Znaczący wkład dla realizacji tego wydarzenia naukowego wniosły ponadto Koło Naukowe Prawa Handlowego i Gospodarczego „Amicus Curiae” oraz Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali prorektor ds. finansów i organizacji Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. Grzegorz Ślusarz, prof. UR, dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR oraz kierownik Zakładu Prawa Handlowego i Gospodarczego WPiA UR dr hab. Jan Olszewski, prof. UR, którzy zgodnie podkreśli wagę przedsięwzięć naukowych w ramach, których zestawiane są poglądy doktryny z opiniami praktyków stosujących analizowane regulacje. Inicjowanie dyskusji i moderowanie debaty pomiędzy naukowcami, przedstawicielami zawodów prawniczych, pracownikami administracji rządowej i samorządowej oraz przedstawicielami organizacji reprezentujących przedsiębiorców i konsumentów obecnymi podczas konferencji stanowi cechę charakterystyczną organizowanych cyklicznie przez Zakład Prawa Handlowego i Gospodarczego WPiA UR konferencji z cyklu „między teorią a praktyką”.

Organizatorzy usystematyzowali obrady w ramach podziału wystąpień na 3 panele tematyczne odnoszące się do poszczególnych aspektów rynku usług finansowy, poprzedzone panelem przedkonferencyjnym odnoszącym się do wybranych problemów całego rynku usług finansowych.

Pierwszy panel, moderowany przez dr hab. J. Olszewskiego, prof. UR nosił tytuł: „Euroregionalne rynki kapitałowe – szanse i zagrożenia. Regionalne instrumenty wsparcia finansowego ze środków UE oraz instytucji krajowych. Wybrane przykłady realizacji” i zainaugurowało go wystąpienie dr hab. Zbigniewa Krysiaka, Prof. SGH pt. „Europejskie rynki kapitałowe – nowe szanse i wyzwania”. Prelegent przedstawił szereg danych stanowiących wynik badań rynków giełdowych oraz instytucji depozytów papierów wartościowych funkcjonujących w różnych państwach Unii Europejskiej wskazujących na niskie wskaźniki w zakresie obrotów, kapitalizacji, pozycji konkurencyjnej osiągnięte przez państwa Europy wschodniej względem Wielkiej Brytanii, Niemiec oraz Francji czy też innych przedstawicieli „starej unii”. Czynnikiem zaradczym dla tej sytuacji zdaniem prof. Krysiaka może być zintegrowanie rynków kapitałowych państw „nowej unii” w ramach wspólnych centrów finansowych (Warszawa) co może okazać się konieczne dla dalszej realizacji koncepcji Trójmorza, która wymaga ukształtowania odpowiedniej bazy instytucji finansowych.

Drugi referat nt. „System nadzoru i kontroli nad instytucjami finansowymi z perspektywy nauk administracyjnych” wygłosił dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS, który podkreślił, iż głównym kryterium ocenianym przez system nadzoru w prawie rynków kapitałowych powinna być przede wszystkim gospodarność nadzorowanych podmiotów.

Autorem kolejnego wystąpienia był dr hab. Eugeniusz Moczuk, prof. PRz, który wygłosił referat „Przestępczość finansowa w XXI wieku - nowe wyzwania i możliwości przeciwdziałania” w ramach, którego dokonał klasyfikacji przestępstw gospodarczych oraz wskazał miejsce bezpieczeństwa finansowego w ramach systematyki przyjętej w ramach nauk o bezpieczeństwie. Prelegent poddał ponadto analizie przestępstwa ekonomiczne, do których zgodnie z klasyfikacją w zakresie przedmiotu ochrony w postaci prawidłowości funkcjonowania instytucji systemu finansowego zaliczane są defraudacje, oszustwa oraz wyłudzenia. Prof. Moczuk nakreślił ponadto katalog możliwych niebezpieczeństw związanych z popularyzacją obrotu kryptowalutami tj. Bitcoin.

Natomiast do korzyści płynących z wykorzystania technologią blockchaing, na której opierają się w swej konstrukcji kryptowaluty odniosła się w swoim wystąpieniu „Initial Coin Offerings w świetle regulacji usług finansowych” dr Anne Marie Weber-Elżanowska (UW), która przedstawiła procedurę gromadzenia kapitału na rozwój przez startupy za pośrednictwem „innovacyjnego instrumentu finansowego” – ICO. W ramach referatu prelegentka ukazała mechanizmy związane z emisją tokenów, marketingiem ICO jak również

przybliżyła praktyczne aspekty przeprowadzania tego typu transakcji, wskazując jednocześnie na niebezpieczeństwo wyłudzeń i spekulacji obecne na rynku ICO. Podkreśliła, że konieczne wydaje się uregulowanie ICO w ramach regulacji opartych na dyrektywach MiFID, AFI oraz dyrektywie prospektowej.

W ramach kolejnego wystąpienia zastępca dyrektora Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju mgr Marta Leśniak przedstawiła referat „Budowanie potencjału regionów w zakresie finansowania inwestycji rozwojowych”. Prelegentka przedstawiła szereg danych odnoszących się do realizacji Regionalnych Programów Operacyjnych w latach 2007-2013 oraz 2014-2020 oraz wskazała postulaty w zakresie działań koniecznych dla zwiększenia efektywności wykorzystania środków unijnych wśród których za szczególnie istotne uznała budowę trwałego i spójnego systemu finansowania w tym regionalnych funduszy rozwoju, w którego finansowanie zostaną zaangażowane zarówno regionalne banki rozwoju jak i środki sektora prywatnego tj. banki komercyjne.

Kolejnym przedstawicielem praktyki prezentującym wyniki swoich badań był dyrektor Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie mgr Jerzy Borcz, który w ramach referatu pt. „Kształtowanie ustroju rolnego, gospodarowanie zasobem, wsparcie rolników oraz promocja produktów rolnych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa” przedstawił katalog form wsparcia rolników oferowany przez reprezentowaną przez niego instytucję a także nakreślił podstawowe zmiany w polityce państwa w tym zakresie, wśród których za szczególnie ważną uznał zmianę w zakresie gospodarowania posiadanym zasobem poprzez odejście od sprzedaży gruntów rolnych na rzecz ich dzierżawy z przeznaczeniem dla gospodarstw rodzinnych.

Kolejny prelegent dr Paweł Wais (Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Województwa Podkarpackiego) w ramach swojego wystąpienia nt. „Wsparcie rozwoju gospodarczego przez samorząd regionalny – na przykładzie Samorządu Województwa Podkarpackiego” ukazał dane gromadzone w ramach Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego odnoszące się do sytuacji gospodarczej województwa Podkarpackiego a także dokonał przeglądu zadań samorządu w zakresie inteligentnego rozwoju gospodarczego.

Ósmy referat w ramach pierwszego panelu przedstawił dr Szymon Syp (Kancelaria CRIDO Legal oraz portal www.korporacyjnie.pl). W ramach wystąpienie „Blockchain, tokeny, fintech - perspektywa prawna” prelegent przedstawił przegląd najważniejszych pojęć

zawartych w tytule referatu wskazując na ich charakterystykę a także korzyści płynące z ich wykorzystania. Istotę wystąpienia stanowiło jednakże ukazanie najważniejszych regulacji prawnych oraz dotychczasowych działań Komisji Nadzoru Finansowego, do których można zaliczyć m.in. komunikat, co do ryzyk związanych z tokenami oraz program KNF na rzecz wspierania innowacji finansowych (Smart Innovation Hub) a także obszarów wymagających podjęcia działań legislacyjnych bądź nadzorczych oraz propozycji działań w tym zakresie.

Autorem kolejnej prelekcji był mgr Tomasz Miśko (Specjalista ds. funduszy europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego), który wygłosił referat „Instrumenty zwrotne jako mechanizm preferencyjnego wsparcia przedsiębiorców w ramach Funduszy Europejskich na lata 2014-2020” w ramach którego poza przedstawieniem oddziaływania instrumentów zwrotnych na przedsiębiorczość ukazał ponadto ich największe zalety względem pozostałych form finansowania, do których zaliczył m.in.: prostotę i szybkość pozyskiwania finansowania, trwałą dostępność na rynku oraz szeroki katalog ich beneficjentów.

Panel zakończyło wystąpienie prezesa Podkarpackiego Centrum Innowacji mgr Bartosza Jadama „Generalne zasady udzielania pomocy publicznej na badania, rozwój i innowacje” w ramach, którego autor przeanalizował podstawowe uwarunkowania obecne w ramach ustawy o zasadach finansowania nauki a także orzecznictwo wskazujące, iż uczelnia zasadniczo może zostać uznana za przedsiębiorcę a w związku, z czym w okolicznościach określonych w art. 107 ust. 1 TFUE finansowanie prowadzonych przez nią badań może zostać uznane za pomoc publiczną.

Zgodnie z tradycją cyklu Euroregionalnych Konferencji – „między teorią a praktyką” zasadnicza część konferencji została poprzedzona tzw. „panelem przedkonferencyjnym” zorganizowanym 16 stycznia 2018 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, stanowiącym platformę do dyskusji dla młodych naukowców. Rozważania i debaty prowadzone przez prelegentów oraz gości konferencji były moderowane przez dr hab. Eugeniusza Moczuka, prof. PRz.

Analizowany panel „Usługi finansowe – wybrane problemy” zainaugurowało wystąpienie dr Elżbiety Małeckiej pt. „Reglamentacja administracyjnoprawna działalności banków ze strony Komisji Nadzoru Finansowego”, która odniosła się do szeregu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego; ustawy Prawo bankowe oraz szerokiej bazy orzeczniczej analizując szczegółowo omawiane zagadnienie.

Drugi referat w ramach panelu „0” przedstawiła mgr Aneta Paleczna, która podczas prelekcji nt. „Skuteczność ochrony ubezpieczeniowej w gospodarstwach rolniczych – praktyka, problemy, potrzeby” ukazała problemy z zakresu praktycznego stosowania ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych związane z różnicowaniem oraz fragmentarycznością podstawowych pojęć z zakresu prawa rolnego rzutujących na skuteczność ochrony ubezpieczeniowej w przypadku szkód powstałych przy udziale zwierząt wykorzystywanych przez rolnika w gospodarstwie rolnym. Prelegentka prowadzone rozważania oparła w znacznej mierze na dorobku judykatury w zakresie analizowanej tematyki, wskazującym na zasadnicze znaczenie możliwości ustalenia związku szkody z posiadaniem gospodarstwa rolnego.

Kolejny prelegent – mgr Magdalena Paleczna w ramach swojego wystąpienia pt. „Zjawisko *missellingu* na rynku niebankowych kredytów konsumenckich w świetle aktualnych problemów i regulacji prawnych” przybliżyła słuchaczom istotę zjawiska *missellingu* a więc sprzedaży produktów niedopasowanych do potrzeb konsumentów wynikających z ich cech tj. wieku, sytuacji materialnej czy wykształcenia a także podstawowe uwarunkowania prawne i faktyczne wpływające na powszechność występowania tego zjawiska w Polsce w ramach niebankowych kredytów konsumenckich. W ramach konkluzji Autorska wskazała na niewielką skuteczność dotychczasowych działań legislacyjnych w tym zakresie (m.in. art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) i wynikającą zeń konieczność rozszerzenia działań prewencyjnych w zakresie tego zjawiska o objęcie firm pożyczkowych oraz podmiotów zajmujących się pośrednictwem finansowym i kredytowym nadzorem KNF.

W ramach czwartego wystąpienia w tym panelu mgr Marta Sagan wraz z adw. Grzegorzem Gradkowskim omówili temat: „Tajemnica do prywatności a prawo bankowe”, w ramach którego wskazali, iż ustawowy obowiązek zachowania tajemnicy bankowej stanowi przykład ustawodawstwa zmierzającego do ochrony prawa do prywatności, a także dokonali oceny czy i w jakim zakresie tajemnica bankowa spełnia swoje zadanie i czy w zakresie analizowanej tematyki możemy czuć się bezpiecznie.

W kolejnej prelekcji pt. „Swapy walutowe - korzyści i zagrożenia” mgr Maciej Lew przedstawił potencjalne korzyści oraz zagrożenia związane ze statusem prawnym umów o zakup waluty w określonym dniu i po określonym kursie, a następnie jej odsprzedaż po kursie i terminie określonym w umowie, a więc umów noszących w doktrynie miano swapów

walutowych. Autor do podstawowych zalet tego typu kontraktów zaliczył m.in. dużą dowolność partnerów w zakresie kreowania ich postanowień oraz przejrzystość rozliczania podczas gdy za główne wady uznał wysokie ryzyko zmian kursu walut a także brak odpowiednich uregulowań prawnych w tym zakresie.

Mgr Oskar Bróz w ramach swojego referatu pt. „Prawa i obowiązki stron umowy o ubezpieczenie morskie” dokonał prezentacji wskazanych w temacie praw i obowiązków stron umowy ubezpieczenia morskiego a także ukazał jego ewolucję w polskim porządku prawnym nawiązując również do systemu brytyjskiego prawa morskiego.

W ramach kolejnego wystąpienia pt. „Zdolność kredytowa wykonawcy jako zabezpieczenie prawidłowości realizacji zamówienia publicznego” jego Autor mgr Rajmund Stapiński dokonał przeglądu regulacji prawnych oraz orzecznictwa w zakresie kryteriów przedmiotowych i podmiotowych ocenianych przez zamawiającego w ramach wyboru ofert a także poddał szczegółowej analizie formy weryfikacji zdolności kredytowej wykonawcy dopuszczalne na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju w sprawie rodzajów dokumentów jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego z dnia 26 lipca 2016 r., wskazując ponadto wady obecnych rozwiązań oraz propozycje ich modernizacji.

Kolejny prelegent – mgr Robert Bielaszka podczas wystąpienia nt. „Restrukturyzacja banków - ustawowe odstępstwa od postępowania restrukturyzacyjnego przeciętnego przedsiębiorcy” przybliżył tematykę przymusowej restrukturyzacji banków, na podstawie ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Zagadnienie to zostało omówione w formie porównania przymusowej restrukturyzacji banków z restrukturyzacją przedsiębiorców na podstawie ustawy z dnia 15 maja 2015r. Prawo Restrukturyzacyjne.

W ramach dziewiątego wystąpienia w analizowanym panelu mgr Mateusz Taraban zgodnie z tematem „Diagnoza stanu świadomości i wiedzy emerytalnej współczesnych Polaków – analiza porównawcza na przykładzie 100 spotkań z potencjalnymi klientami z woj. lubelskiego i podkarpackiego” dokonał syntetycznej prezentacji wyników przeprowadzonych badań, unaoczniających istniejące braki w zakresie wiedzy z zakresu funkcjonowania systemu emerytalnego skłaniające do intensyfikacji działalności edukacyjnej w tym zakresie.

Następny prelegent mgr Stanisław Ludwikowski przybliżył uczestnikom konferencji tematykę z zakresu form finansowania konsorcjum powołanego dla celu obrotu bronią.

Mgr Sebastian Podmiotko w ramach swojego wystąpienia zatytułowanego „Prawne wymogi przejrzystości informacyjnej związane z obrotem instrumentami pochodnymi (derywatami)”, na wstępie dokonał przeglądu najważniejszych pojęć z zakresu tematycznego wystąpienia a następnie poddał szczegółowej analizie rozwiązania prawne z zakresu zagwarantowania przejrzystości informacyjnej na rynku umów terminowych. W ramach konkluzji Autor wyraził stanowisko, iż podejmowane działania legislacyjne w zakresie omawianego pojęcia, pomimo zasadniczej słuszności powinny w większym stopniu uwzględniać dynamikę rozwoju nowoczesnych technologii w zakresie rynków finansowych. Pierwszy dzień obrad konferencyjnych zakończyło wystąpienie mgr Łukasza Mroczyńskiego-Szmaj pt. „Rzecznik Finansowy jako instytucja ADR w sektorze usług finansowych a Koordynator do spraw negocjacji w sektorze energetycznym. Ocena regulacji”. Prelegent w ramach przedstawienia szeregu uwarunkowań prawnych funkcjonowania wskazanych podmiotów ukazując ponadto zasadnicze różnice, spośród których za najważniejszą uznał większa niezależność Rzecznika Finansowego oraz możliwość stosowania przez niego sankcji administracyjnych.

Informacje nt. wystąpień prelegentów w ramach II oraz III panelu konferencji zostały zawarte w II części sprawozdania.